

Natur och Miljö

ÅRSBERÄTTELSE

2009

Verksamhetsledarens förord

Målsättningen med denna årsberättelse är att ge en detaljerad bild av Natur och Miljös verksamhet år 2009. Den som önskar en allmän överblick i verksamheten och ekonomin hänvisas till den mer komprimerade verksamhetsberättelsen inklusive bokslut.

I detta dokument redovisas inte vad förbundets lokalföreningar eller internationella organisationer som Natur och Miljö är medlem i har gjort under året. Däremot presenteras nationella samarbetsprojekt, där Natur och Miljös insats har varit betydelsefull.

Årsberättelsens upplägg bygger - i likhet med tidigare år - på verksamhetsplanens struktur. Inlednings presenteras verksamheten inom förbundets centrala temaområden och förbundets omfattande miljöfostranssektor. Därefter följer avsnitt som beskriver bl.a. allmän informationsverksamhet samt olika delar av förbundets administration.

Bernt Nordman
Verksamhetsledare

Innehåll

Verksamhetsledarens förord.....	3
1 Energi	6
1.1 Vindkraft.....	6
1.2 Kärnkraft.....	6
1.3 Fordonsbränslen.....	6
1.4 Energiutskottet.....	6
2 Klimat	6
2.1 Klimatmötet i Köpenhamn	6
2.2 Människofloden	6
2.3 Kosmisk fruktan.....	7
3 Östersjön	7
3.1 Avlopp i glesbygden.....	7
3.2 Småskaliga muddringar i grunda havsvikar	7
3.3 Regionalt och lokalt vattenskyddsarbete	8
3.4 Coalition Clean Baltic (CCB)	8
3.5 Restaurering av fiskvandningsled i Kristinestad	9
3.6 Argumenta	9
3.7 Regeringens Östersjöredogörelse.....	9
3.8 Vattenutskottet.....	9
3.9 Nordstream.....	9
3.10 Miljöakademin.....	9
4 Miljömedveten livsstil.....	10
5 Biologisk mångfald.....	10
5.1 Fältbiologi och naturkännedom	10
5.2 Rim och ramsor om naturen	10
5.3 Skog	11
5.3.1 FSC.....	11
5.3.2 Skogsrestaurering på Mickelsörarna	11
5.3.3 Metso.....	11
5.3.4 Alternativa skogsbruksmetoder	11
5.3.5 Sibbo storskog	11
5.4 Arter	12
5.4.1 Flygekorren	12
5.4.2 Skarv.....	12
5.4.3 Stora rovdjur	12
5.5 Övrigt	12
5.5.1 Forststyrelsens organisationsreform.....	12
5.5.2 IUCN.....	12
6 Miljöfostran	13
6.1 Naturskolan Uttern.....	13
6.2 Kvarkens naturskola	13
6.3 Naturskola på Åland.....	14
6.4 SMIL	14
6.5 Grön Flagg.....	14

6.6	Miljödetektivläger.....	15
6.7	Forskningsläger.....	15
6.8	ESR Dynamo.....	16
6.9	NoMug	16
6.10	Ambassadörer	16
6.11	Miljöaktionsdagarna.....	16
6.12	Miljöjournalisten	17
7	Allmän miljöpolitisk aktivitet	17
7.1	Ställningstaganden och utlåtanden	17
7.2	Arbetsgrupper och kommittéer	18
7.3	Mediasynlighet	21
7.4	Internationellt samarbete	21
8	Information 21	
8.1	Finlands Natur	21
8.1.1	Innehåll och form.....	21
8.1.2	Personresurser.....	22
8.1.3	Annonsförsäljning, marknadsföring	22
8.1.4	Temahäfte.....	22
8.2	Webben	23
9	Marknadsföring.....	23
9.1	Ny grafisk profil.....	23
9.2	Medlemsvärvning	24
10	Medlemstjänster.....	24
10.1	Lokalföreningstjänster	24
10.2	Julförsäljning.....	24
11	Organisationen	24
11.1	Medlemskåren	24
11.2	Förbundsmötet	25
11.3	Styrelsen.....	25
11.4	Personal	26
11.4.1	Översikt.....	26
11.4.2	Anställda under året.....	26
11.4.3	Särskilda aktiviteter	27
11.4.4	Arbetsutrymmen och -utrustning	27
11.4.5	Personalförmåner.....	27
11.5	Naturvårdsdiplomet.....	28
11.6	Skärgårdsfonden.....	28
12	Ekonomi 28	
12.1	Översikt.....	28
12.1	Bidrag och understöd	28
Bilaga 1	Medlemsorganisationer.....	31
Bilaga 2	Personmedlemsantal.....	32

1 Energi

1.1 Vindkraft

Natur och Miljö följde med diskussionen om utbyggnad av vindkraft längs kusten, men förbundet tog inte ställning för eller emot enskilda projekt i Österbotten eller Nyland. Uppdateringen av vindkraftspolicyn inleddes i slutet av året.

1.2 Kärnkraft

Natur och Miljö gav i samarbete med andra finländska miljöorganisationer ut ett häfte med teser om varför riksdagen skall avslå ansökningarna om principbeslut om byggande av nya kärnreaktorer. Materialet distribuerades direkt till riksdagsledamöterna och till massmedia. Natur och Miljö gav utlåtande om Fortums och Fennovoimas ansökningar om principbeslut samt deltog i kärnkraftsdebatten på bl.a. insändarspalter.

1.3 Fordonsbränslen

Natur och Miljö deltog i hörande om reformen av fordonsbränslebeskattningen, som finansministeriet beredde.

1.4 Energiutskottet

Energiutskottet två gånger under året för att diskutera förslaget till verksamhetsplan för förbundet.

2 Klimat

2.1 Klimatmötet i Köpenhamn

Natur och Miljö samarbetade med andra finländska miljöorganisationer i förberedelserna inför klimatmötet i Köpenhamn. Natur och Miljö såg till att pressmeddelanden och miljöorganisationernas teser inför mötet översattes till svenska.

Jonas Biström representerade Natur och Miljö på ett internationellt klimatseminarium i Bryssel.

Förbundet var inte representerat i Finlands officiella delegation under klimatmötet, men flera aktiva inom förbundet deltog i olika jippon som arrangerades i anknytning till mötet. Förbundets civiltjänstgörare Valter Sandell skrev en blogg om händelserna på Köpenhamns gator.

2.2 Människofloden

Natur och Miljö fortsatte sin medverkan i den nationella kampanjen En brännande fråga, som koordinerades av Jordens vänner. Årets största satsning var klimatfestivalen

Människofloden (Ihmistulva), som samlade tusentals personer till centrum av Helsingfors. Demonstrationen tågade från Järnvägstorget till riksdagshusets trappa, där människofloden klädd i ljusblåa regnkåpor och vita paraplyn formade orden Ilmastolaki nyt (Klimatlag nu). Under festivalen kunde publiken njuta av vegetarisk mat och uppträdanden av kända artister som bl.a. Don Johnson Big Band.

2.3 Kosmisk fruktan

Natur och Miljö samarbetade med Teater Viirus kring pjäsen Kosmisk Fruktan eller Dagen då Brad Pitt fick paranoia. Pjäsen, som är skriven av Christian Lollike handlar om de känslor som väcks hos människor när de konfronteras med globala miljöhot. Natur och Miljö bidrog till material till pjäsens publikhäfte, som författades av Jani Nåls. Natur och Miljö hjälpte även till att marknadsföra pjäsen för medlemskåren samt att tillsammans med den teaterpedagogiska arbetsgruppen LUST planera för- och efterarbete för skolelever.

3 Östersjön

3.1 Avlopp i glesbygden

Under våren inleddes ett projekt i syfte att analysera hur förordningen om avloppsrening på glesbygden har genomförts i Svenskfinland. I enlighet med Natur och Miljös tidigare policy betonades särskilt frågan om kretsloppsbaseade lösningar.

Materialinsamlingen utfördes av två projektanställda utredare. Emma Bäck, studerande vid YH Novia, började i maj som praktikant, men fortsatte under sommaren som anställd. Hon samlade bland annat in material om förverkligandet av förordningen i kommuner. Ha Hoang, studerande vid Tekniska högskolan, arbetade som anställd utredare under tiden juni till september. Has del av utredningen gällde främst de kommunala reningsverkens kapacitet att hantera de ökade avloppsmängderna samt möjligheterna att utnyttja näringen i slam för odling. Under hösten redigerade och kompletterade miljövårdschefen materialet. Vattenutskottet och andra sakkunniga fungerade som bollplank. Publikationen utkom i början av år 2010.

Natur och Miljö gav synpunkter på avloppsreningsförordningen till miljöministeriets utredningsman Lauri Tarasti, samt kommenterade offentligt hans slutrapport som publicerades i december.

3.2 Småskaliga muddringar i grunda havsvikar

Broschyren om småskaliga muddringar, som gavs ut år 2008, distribuerades till utvalda tvåspråkiga kommuner och miljöcentralerna inom Svenskfinland. Natur och Miljö följde upp tips av medlemmar om enskilda lokala muddringsprojekt, men drev inte själv några processer.

Kampanjen om småskaliga muddringar fokuserade mest på revideringen av vattenlagen. I början av året gav justitieministeriet ett utkast till vattenlagsproposition, som ur Natur och Miljös synpunkt innehöll många förbättringar, bl.a. att gränsen för miljötillstånd skulle sänkas till 300 kubikmeter sediment. Förbundet diskuterade i flera repriser den juridiska styrningen av småskaliga muddringar med rikspolitiker. I den politiska processen höjdes slutligen tillståndsgränsen för muddringar till 500 kubikmeter, vilket dock är en förbättring jämfört med gammal praxis. Efter långa förhandlingar inom statsrådet främst gällande den s.k. Vuotosparagrafen godkändes vattenlagspropositioner i början av år 2010.

3.3 Regionalt och lokalt vattenskyddsarbete

Utkasten till regionala vattenförvaltningsplaner var på remiss under våren. Natur och Miljö arrangerade i mars ett utbildningstillfälle, där lokalföreningarna fick tips om vad man bör fokusera på då man kommenterar dessa planer.

Natur och Miljö gav utlåtanden om de förvaltningsplaner, som gäller förbundets verksamhetsområde. Natur och Miljö gav miljöcentralerna en eloge för det digra bakgrundsmaterialet, men kritiserade planerna och åtgärdsprogrammen för brist på konkretism och bindande åtgärder. Natur och Miljö riktade särskilt stark kritik mot utkastet till åtgärdsprogram för Åland, vilket väckte uppmärksamhet lokalt.

3.4 Coalition Clean Baltic (CCB)

Under året fungerade Joanna Norkko som styrelsemedlem från Finland, medan Mia Skog fungerade som suppleant. Lotta Nummelin var ordförande för CCB.

Den 7-10 maj arrangerades CCB:s årliga konferens och ett extra medlemsmöte i Pedase i Estland. Konferensen fokuserade på vad olika aktörer inom CCB-nätverket gör för att påverka utsläppen från jordbruket, bland annat om industriella djurgårdar, användning av avfall från gårdarna i energiproduktionen och ekologisk odling. Det extra medlemsmötet gav observatörsstatus åt organisationen Ecohome från Vitryssland samt fattade beslut om att öka den ekonomiska reserven.

Den 19-21 maj deltog miljövårdschefen i egenskap av ordförande för CCB på EU Maritime Day och på European Seas Environmental Cooperations (ESEC) möte i Rom. På EU Maritime Day diskuterades främst EU:s maritima strategi. De europeiska havens miljö nätverk ESEC (medlemmar: Black Sea NGO Network, Coalition Clean Baltic, the Mediterranean Information Office for Environment, Culture and Sustainable Development samt Seas At Risk) samlades för att diskutera EU:s havspolitik och hur man kunde utbyta information och idéer, samt tillsammans påverka den nya kommissionen och parlamentet och möjligen utarbeta gemensamma projekt.

Den 14-15 oktober deltog miljövårdschefen i egenskap av ordförande för CCB på det sjätte mötet för HELCOM:s implementeringsgrupp för Östersjöns aktionsprogram. Man fokuserade främst på innehållet i det kommande ministermötet i Moskva i maj 2010.

3.5 Restaurering av fiskvandningsled i Kristinestad

Natur och Miljö har i samarbete med Sydbottens Natur och Miljö under ledning av Ralf Wistbacka utfört ett restaureringsprojekt med målsättningen att kontrollera och säkra fiskens vandringmöjligheter från Norrfjärden till Flybäcken i Kristinestad. Talkot utfördes den 26 augusti och 2 november då man slog vass och pålade ut fiskvandningsleden. På grund av högt vatten har det varit svårt att hitta lämpliga tidpunkter för arbetet. Därför fortsätter projektet ännu under våren 2010.

3.6 Argumenta

Den av Kulttuurirahasto finansierade seminarieserien om Östersjön hade sitt avslutningsseminarium den 2 juni. Under seminariet diskuterades bland annat de internationella avtalens betydelse, jordbrukets och samhällenas belastning på Östersjön och planering av nyttjande av marina områden. Natur och Miljö representerades av miljö-
vårdschefen, som höll ett anförande på seminariet.

3.7 Regeringens Östersjöredogörelse

Regeringen presenterade för riksdagen i juni en Östersjöredogörelse, som hade beretts under ledning av minister Astrid Thors. Natur och Miljö bevakade beredningen av östersjöredogörelsen och gav synpunkter under behandlingen i riksdagen.

3.8 Vattenutskottet

Vattenutskottet träffades två gånger under året, i februari och september. I samband med mötet i september gjorde utskottet en utfärd till Svartå med Esko Vuorinen som guide. Utskottet gav kommentarer till olika dokument, särskilt avloppsvattenspublikationen.

3.9 Nordstream

Natur och Miljö följde med MKB- och miljötillståndsprocessen för gasrörsprojektet NordStream från Ryssland till Tyskland på botten av Östersjön. I sitt utlåtande om miljötillståndet ansåg förbundet att tillstånd inte bör ges.

3.10 Miljöakademin

Miljöakademin är ett projekt, som går ut på att samla beslutsfattare och opinionsbildare på högsta nationella nivå till årliga seminarier om aktuella miljöfrågor. För att förverkliga detta har Natur och Miljö tillsammans med Finlands naturskyddsförbund, Luonto-Liitto och Birdlife grundat föreningen Ympäristöareena – Miljöarenan. Föreningens första hela verksamhetsår (2009) gick främst till att bygga upp föreningens administration och att ansöka om finansiering för det första seminariet.

Som verksamhetsledare fungerade Sanna Rönkkönen. Under våren fungerade Bernt Nordman som Natur och Miljös representant i styrelsen. Lotta Nummelin representerade Natur och Miljö i arbetsgruppen, som planerade det första seminariet, som hålls sommar-

ren 2010 och kommer att handla om Östersjön. Från hösten medverkade Lotta Nummelin även i styrelsearbetet. I november hölls ett heldagsmöte, där styrelsen utbytte tankar med Miljöakademiens expertråd som leds av professor Mikael Hildén.

4 Miljömedveten livsstil

Planerna för år 2009 byggde huvudsakligen på att Natur och Miljö tillsammans med Bildningsforum och Marthaförbundet skulle starta ett långvarigt samarbetsprojekt. På grund av utebliven finansiering skrinlades dock projektet. En hel del tid och resurser sattes på att utreda alternativa sätt att jobba med temat.

Under hösten samarbetade förbundet med kocken Kenneth Oker-Blom, som producerade en kokbok med miljötema. Natur och Miljös roll i projektet handlade främst om sakgranskning av bokens miljöfakta. I boken ingår även en inforuta om Natur och Miljö. Boken som fick namnet Ät hälsosamt tänk ekologiskt utkom i november. Miljövårdschefen medverkade på bokens publiceringstillfälle den 3 december.

Miljövårdschefen föreläste om ekologiska fotspår på Kvinnoförbundets möte den 30 mars.

5 Biologisk mångfald

5.1 Fältbiologi och naturkännedom

Natur och Miljö samarbetade med Luonto-Liitto i fenologiprojektet Följ med våren (Kevätseuranta). En svenskspråkig blankett för rapportering av vårobservationer publicerades i Finlands Natur 1/09 och fanns tillgänglig på Natur och Miljös hemsida. En tryckt version av blanketten skickades ut till samtliga svenskspråkiga skolor och förbundets lokalföreningar. En elektronisk blankett fanns också på svenska. Bland annat klass fyra och klass sex i Brändö lågstadium medverkade i projektet.

Natur och Miljö medverkade i projektgruppen som arrangerade den nordiska temadagen De vilda blommornas dag den 14.6. Natur och Miljö koordinerade också de svenskspråkiga utfärderna som arrangerades av våra lokalföreningar och bidrog med marknadsföringen av dem. Sammanlagt ordnades 93 utfärder, varav nio svenskspråkiga ordnades av Natur och Miljös lokalföreningar.

5.2 Rim och ramsor om naturen

Natur och Miljö fortsatte att samla in rim och ramsor som stöd för artkännedom. Under några veckor arbetade en praktikant med ett utkast till webbsida, där materialet kan presenteras.

5.3 Skog

Natur och Miljö stod tillsammans med Finlands naturskyddsförbund värd för ett nordiskt möte för skogsaktivister i Helsingfors 17–18 januari. Mötet hölls på Sveaborg och hade gäster från Sverige och Norge.

5.3.1 FSC

Den finländska FSC-föreningen, i vilken Natur och Miljö är medlem, gjorde under året flera allvarliga försök att åstadkomma ett samförstånd mellan dess miljökammare och ekonomiska kammare om de nationella skogsbrukskriterierna, dock utan att lyckas.

5.3.2 Skogsrestaurering på Mickelsörarna

Den 4–7 augusti arrangerades ett talkoläger i skogsrestaurering i samarbete med Forststyrelsen på Mickelsörarna. Från Natur och Miljös sida fungerade Ralf Wistbacka som koordinator. Åtta deltagare och två personer från Forststyrelsen slutförde arbetat på de figurer, som påbörjades år 2008, byggde ett bo för fiskgjuse och satte ut bo-plattformar för smålom i små sjöar. Stämningen på lägret var mycket god och motivationen att fortsätta projektet stor.

5.3.3 Metso

Natur och Miljö medverkade i Metsoprogrammets nationella uppföljningsgrupp samt i samarbetsgruppen för Österbotten. Natur och Miljö övervägde att tillsammans med andra organisationer skapa ett samarbetsnätverk kring Sibbo storskog eller hela Svenskfinland, men planerna skrinlades i och med att markägarintressenter byggde upp ett eget samarbetsnätverk gällande Sibbo storskog.

Natur och Miljö protesterade mot Kustens skogscentrals sätt att i sina kundkontakter inte alltid lyfta fram skogsskyddsavtal som ett alternativ till traditionell skogsvård. Natur och Miljös brev bemöttes skriftligen av skogscentralen.

5.3.4 Alternativa skogsbruksmetoder

Natur och Miljö deltog i diskussionen om alternativ till kalavverkningar. Under året fördes på nationell nivå en livlig debatt om behovet av att ändra skogslagen. Natur och Miljö bibehöll sitt aktieinnehav i skogstjänstföretaget Innofor, vars verksamhetskoncept bygger på kontinuitetsskogsbruk.

5.3.5 Sibbo storskog

Natur och Miljö arrangerade i samarbete med Nylands miljövårdsdistrikt och Sibbo Naturskyddare ett seminarium om Sibbo storskog den 5 mars i Zachrisbackens skola i Östersundom. Deltagarantalet var omkring 70 personer, av vilka mindre än hälften svenskspråkiga. Bland publiken fanns flera fullmäktigeledamöter från Sibbo och Vanda, men tyvärr inte en enda från Helsingfors. De praktiska arrangemangen fungerade utmärkt. Programmet var lyckat och diskussionen livlig. Riksdagsman Jacob Söderman

höll ett anförande. De övriga föreläsarna Margus Ellermaa, Keijo Savola och Tiina Niikonen höll intressanta inlägg. Som konferencier fungerade Ismo Tuormaa.

Natur och Miljö tog initiativ till en samlad kampanj för bevarande av Sibbo storskog. Efter diskussioner med andra organisationer i huvudstadsregionen, fattades i slutet av året ett principbeslut om att kampanjen skall köras i gång och att Natur och Miljö kan fungera som bokföringsorganisation.

5.4 Arter

5.4.1 Flygekorren

På basen av främst Ralf Wistbackas fältarbete och beredning, har Natur och Miljö och SLL:s Pohjanmaan piiri skickat en skrivelse till miljöministeriet. I skrivelsen kritiseras Västra Finlands miljöcentrals agerande i flygekorrskyddet.

5.4.2 Skarv

Under sommaren och hösten blossade en livlig skarvdebatt upp i Svenskfinland. Natur och Miljö tog kraftigt ställning till den omfattande olagliga boförstörelsen, som uppdagades i Skärgårdshavet. På insändarspalter och i diskussioner med intressenter försökte Natur och Miljö rätta till felaktiva uppgifter om bl.a. mellanskarvens härkomst och EU:s tolkning av fågeldirektivet.

5.4.3 Stora rovdjur

Natur och Miljö lämnade den regionala samarbetsgruppen för stora rovdjur i Österbotten på våren.

5.5 Övrigt

5.5.1 Forststyrelsens organisationsreform

Under sommaren och hösten blossade en livlig debatt om Forststyrelsens organisation upp. Orsaken var, att en arbetsgrupp tillsatt av finansministeriet övervägde en radikal organisationsförändring, som skulle ha inneburit en allvarlig försämring av Naturtjänsternas ställning. Tack vare kritiken från bl.a. miljöorganisationsfältet meddelade till slut de ansvariga ministrarna att beredningen av reformer skjuts fram.

5.5.2 IUCN

Natur och Miljö medverkade i den nationella IUCN-kommitténs verksamhet. IUCN-kommittén gav ett Countdown 2010-hederspris till Esbo stad för skydd. Bernt Nordman deltog i ett möte mellan IUCN:s chef Jula Marton-Lefevre och IUCN:s finländska medlemsorganisationer.

6 Miljöfostran

6.1 Naturskolan Uttern

Totalt genomförde Naturskolan Uttern 64 naturskoldagar, varav 33 dagar var en endagsutflykt. Naturskolan hade över 1150 naturskolbesökare i åldern 3-12 år tillsammans med över 250 lärare, assistenter och övrig daghemspersonal. Av besökarna kom 56 % från Västnyland, 17 % från Helsingfors, 20 % från Esbo och Grankulla samt 7 % från andra orter än dessa. Två tredjedelar av barnen var i skolåldern, medan resten gick i förskola eller dagis.

Maj var som tidigare år den populäraste besöksmånaden. Under maj månad hade Naturskolan en extra anställd naturskollärare, Julia Nyström, för att kunna ta emot flera grupper samma dag och tillmötesgå det stora behovet.

Naturskolbesöket marknadsfördes enligt ett paketpris för vilket gruppen kunde komma till naturskolan för 350 euro inkluderande busstransport (125 euro utan buss). Av vårterminens besöksgrupper valde 58 % paketprisalternativet. Av höstens fadderklasser var det fyra av fem som valde paketpriset, av endagsbesök såldes endast paketprisalternativ.

Vårens programutbud utgjordes av fadderklassprogram samt endagsbesök. Höstens program utgjordes av lägerskolprogram, endagsbesök, fadderklasser samt fortbildning i miljöfostran och utepedagogik för vuxna. Naturskolan deltog med program i fyra fortbildningsdagar i Esbo, Helsingfors, Sibbo samt Sjundeå. Sammanlagt ett hundratal lärare deltog.

Det nya tilläggsutrymmet i Åvikhemmet som Naturskolan fick tillgång till förra året färdigställdes och kan nu inhysa 20 personer för övernattnig. Marknadsföringen av Naturskolan Uttern som läger- och kursgård startades på hösten 2009. Utvecklingen av Åvikhemmets gårdsplan fortsätter. Naturskolan Utterns broschyr förnyades.

Naturskolan Uttern medverkade på Brobyggarnas fest i Åvik i augusti och erbjöd publiken demonstrationsturer med flotten. Naturskolan medverkade även i Sjundeådagen samt i miljöfostrankonferensen Mitt i Naturen, som arrangerades av Finlands svenska idrott i Esbo den 17-18 september.

6.2 Kvarkens naturskola

Naturskolans tredje verksamhetsår var intensivt och berikande. Inte heller i år behövdes någon egentlig marknadsföring av verksamheten, eftersom daghem och skolor stod på kö för att boka besök. Naturskolan besökte barngrupper i södra och mellersta regionerna av Österbotten. Till största delen utforskade man barnens egna näromgivningar, men ibland möttes naturskolläraren och grupperna också på olika rekreationsområden.

Året inleddes med vinterprogram för de nio fadderklasserna. Även några daghem hade förhandsbokat vinterprogram. Därefter hölls vårprogram i april-maj för åldrar-

na 3-12 år, sammanlagt 21 grupper deltog i detta. På hösten fortsatte det läsårs-täckande fadderklassprogrammet för årskurs 3-4. Målet är att träffas 4 gånger under höst- och vårterminen 09/10. Naturskolan fick återigen nio anmälda grupper, som sedan hade naturskoldagar i september och november. Förutom fadderklasserna deltog 15 andra grupper i höstprogrammet under september-oktober. Tre av dessa var lägerskolor, bl.a. en på Mickelsörarna. Besöken har under hela året fördelats jämnt mellan daghem och skolor.

Under året som gick hade naturskolan sammanlagt 67 naturskoldagar. Fadderklasserna, som både under vår- och höstterminen var nio till antalet, besöktes av naturskolan flera gånger. Dessutom ordnades 3 lärarfortbildningar inom VIS-projektet (se nedan). Antalet besökta naturskolgrupper under året är i verkligheten större än antalet naturskoldagar, eftersom det vissa dagar hålls program för flere grupper efter varandra. Besökssiffrorna för 2009 var sammanlagt 1 205 barn och 246 vuxna (lärare, assistenter, daghemspersonal). Inga inhoppare eller vikarier behövde anlitas under året.

Naturskolan har under året deltagit i ett av Kvarkenrådet lett projekt som går under namnet "Världsarv i samverkan - 63 grader Nord" (VIS 63° N). Projektet, som är Botnia Atlantica-finansierat, är ett samarbetsprojekt mellan Kvarkens skärgård i Finland och Höga kusten i Sverige. Naturskolan deltar i projektets pedagogikdel, med huvudsyfte att bl.a. ordna fortbildningar för lärare och ta fram utbildningsmaterial för världsarvet.

6.3 Naturskola på Åland

År 2008 startades ett projekt i syfte att starta naturskolverksamhet på Åland. Utgående från den marknadsundersökning, som genomfördes hösten 2008, fattade förbundet ett beslut om att gå vidare med nästa projektfas. Parallellt med diskussioner om finansiering påbörjades rekrytering av en naturskollärare. Bland annat på grund av den snabba nedgången i ekonomin, som drabbade Åland kraftigt, lyckades förbundet inte utverka finansiering för projektet. Under våren och hösten gjordes nya trevare till finansiärer, men inget genombrott gjordes.

6.4 SMIL

Natur och Miljös naturskolor medverkade i samarbetsprojektet SMIL, som koordinerades av Åbo Akademi och vars målsättning var att stöda svenskspråkig miljöfostran. Projektet avslutades på våren.

6.5 Grön Flagg

Under vårterminen sköttes Grön Flagg av Lotta Hagman. Från hösten övertog miljöfostrare Maria Aroluoma rollen som koordinator. Hon gick även med i Hanska – arbetsgruppen för Vihreä lippu / Grön Flagg.

Under våren marknadsfördes Grön Flagg särskilt på Åland och i Åboland. Under år 2009 fick Grön Flagg sammanlagt sju nya deltagare, sex grundskolor och ett daghem. I slutet av året fanns det 19 svenskspråkiga deltagare.

På våren utvärderades och godkändes sju rapporter. Två deltagare blev beviljade Grön Flagg för första gången. Dessa var Vasa övningsskola (grundskolan) och Vikinga skola i Vasa. Kapellby skola blev flyttad till den högre nivån som kallas "Hållbar Grön Flagg". På hösten godkändes tre rapporter.

En träff för Grön Flagg-deltagare ordnades den 22 oktober på Naturskolan Uttern, med 19 miljörådsmedlemmar från sex skolor och ett daghem. På det så kallade knytkalaset kunde deltagarna utbyta erfarenheter och utveckla nya idéer kring verksamheten.

6.6 Miljödetektivläger

Natur och Miljö ordnade sammanlagt fem miljödetektivläger för barn i åldern 8–11 år. Ett miljödetektivläger med 16 deltagare arrangerades under sportlovet 17–20.2 på Naturskolan Uttern i Sjundeå. Tema för lägret var konsumtion och återvinning. Under lägret fick barnen som utmaning att kämpa mot miljöbovarna Slit och Släng, som ville bygga ett köpcentrum i Sjundeåskogen. Johanna Nyman fungerade som ansvarig lägerledare, övriga lägerledare var Linus Stråhlman och Kajsa Björkman samt lägerkock Camilla Holmbom.

Under sommaren arrangerades fyra miljödetektivläger. Två läger hölls på Naturskolan Uttern i Sjundeå (1–5.6 och 8–12.6), med 19 respektive 21 deltagare. Camilla Holmbom och Tina Thesslund fungerade som lägerchefer på Naturskolan Uttern. Övriga lägerledare var Anna Källberg, Alva Ek, Sabina Fortelius, Magnus Lauren, Linus Stråhlman och Roger Petas. Lägerkock för båda lägren var Camilla Holmbom.

Ett läger med 26 barn arrangerades på Sommarö Fort i Replot (1–5.6). Lägerchef var Mikaela Korin och de övriga ledarna var Ida Levlin, Kajsa Björkman, Cecilia Clayhill och Matilda Enegren. Lägerkock på lägret var Eiric Bergman. På Pensar Syd i Åbolands Skärgård arrangerades ett läger med 10 deltagare (8–12.6). Lägerchef för lägret var Jonny Björkström, övriga lägerledare Fredrik Rönnlund och Cecilia Clayhill.

På samtliga sommarläger löste barnen ett miljömysterium där de stoppade miljöboven Egon Egoist som vill dumpa skräp i havet. På lägerprogrammet fanns därutöver utflykter, utforskning av skog och vatten, lek, simning och pyssel.

För ledarna för sommarlägren arrangerades en ledarutbildning på Naturskolan Uttern i Sjundeå den 8–9 maj.

6.7 Forskningsläger

Tidigare har Miljödetektivlägren haft en bredare målgrupp (8–12 år), vilket har upplevts som en stor utmaning. Barn som "vuxit ur" miljödetektiverna har inte erbjudits en naturlig fortsättning.

År 2009 prövades för första gången ett nytt koncept för äldre barn (11–14-åringar). Lägerkonceptet kallades Miljöagenternas forskningsläger och ordnades på Naturskolan Uttern i Sjundeå 15–18 juni. Vetenskapliga experiment och undersökningar i vatten och på land, vildmarkslev och utflykter i naturen stod på programmet. Lägret

hade 15 deltagare. Linus Stråhlman, Tina Thesslund, Jonny Björkström och Anna Källberg var lägerledare, Camilla Holmbom fungerade som lägerkock.

6.8 ESR Dynamo

Natur och Miljö medverkade i pilotfasen av ett ERS-projekt, som koordinerades av Nuorten Akatemia. Projektet hette Dynamo och hade som målsättning att stärka tredje sektorns kompetens att fungera som serviceproducent för kommunerna, främst gällande klubbverksamhet. Koordinatör för barn- och ungdomsverksamhet deltog i projektets styrgrupp och utredde om det bland lokalföreningarna fanns ett intresse för att inom ramen för projektet starta lokal barnklubsverksamhet på basen av Miljödeterktivkonceptet.

6.9 NoMug

Förbundets ungdomsnätverk kallas NoMug. NoMug deltog i klimatmanifestationen Människofloden, genom att dela ut informationsmaterial på järnvägstorget och delta i demonstrationståget.

NoMug arrangerade tillsammans med HECO (Helsingfors elevers centralorganisation) en diskussionskväll (miljöcafé) inför COP15- klimattoppmötet på Luckan i Helsingfors den 29 oktober. Diskussionen inleddes av Jonas Biström, Natur och Miljös vice ordförande, och Dan Koivulaakso, ordförande för Vänsterunga. 50 ungdomar deltog i diskussionstillfället.

NoMugs egen webbsida utvecklades med information, länkar och en blogg från COP15 som skrevs av civiltjänstgörare Valter Sandell.

6.10 Ambassadörer

Ambassadörsverksamheten genomfördes i mindre omfattning än planerat. En bidragande orsak var bristen på ambassadörer, trots att två utbildningstillfällen arrangerades i början av året i samarbete med Luonto-Liitto. I Helsingfors deltog fyra och i Åbo tre svenskspråkiga personer.

Östersjöambassadörerna gjorde skolbesök i Vasa övningsskola, Yrkeshögskolan Novia i Åbo, Nykarleby gymnasium och Brändö gymnasium i Helsingfors under vårterminen. På hösten beslöt förbundet att tills vidare lägga konceptet på is. Anställda vid Natur och Miljö fortsatte dock att hålla föreläsningar i skolor. Under hösten hölls föreläsningar om klimatförändring i Lyceiparkens skola i Borgå 22.10 (Maria Aroluoma och Valter Sandell) och i Högstadieskolan Lönkan i Helsingfors 17-18.11 (Valter Sandell).

6.11 Miljöaktionsdagarna

Miljöaktionsdagarna – Ympäristötoimintapäivät arrangerades för femte gången i samarbete med Luonto-Liitto. Evenemanget riktade sig till miljöintresserade ungdomar i åldern 16-20 år från hela landet. Natur och Miljö fungerade som bokföringsorganisation och arbetsgivare för projektkoordinatorn. Sandra Nyholm arbetade som projektkoordinator

på våren, Maria Aroluoma i augusti, och därefter Jessica Suni fram till slutet av oktober. I styrgruppen representerades NoM av Bernt Nordman och Maria Aroluoma.

Miljöaktionsdagarna ordnades i Orivesi 9–11.10. Huvudtemat för årets evenemang var klimatförändring med Förändring i luften som slogan. Deltagarantalet var 97, varav 19 var svenskspråkiga. Därtill deltog ca 30 arrangörer som jobbade ideellt.

Programmet genomfördes i samarbete med Animalia, BirdLife Finland, Dodo, Greenpeace, Jordens vänner, Föreningen för rättvis handel, Finlands naturskyddsförbund och Veganförbundet.

Programmet bestod av verkstäder, presentation av föreningsverksamhet, inspirerande tal, utflykter, film, teater mm. Tuuli Kaskinen och Oras Tynkkynen var evenemangets gästtalare. På söndagen förevisades Teater Viirus klimatpjäs Kosmisk fruktan.

Två av de sex verkstäderna var tvåspråkiga: Förändra samhället – inte klimatet, med Jonas Biström som en av ledarna, samt Klimatförändring och regnskogarna, med Cecilia Käld som en av ledarna.

6.12 Miljöjournalisten

Projektet Miljöjournalisten drevs som ett samarbete mellan Natur och Miljö och Svenska pressföreningen/ projektet Tidningen i skolan. Målsättningen var att producera ett innovativt läromedel för elever i åk 7–9 genom att kombinera journalistisk metod med miljöfakta.

Projektets styrgrupp bestod av Bernt Nordman och Joakim Bonns. Natur och Miljö fungerade som bokföringsorganisation. Efter att projektet hade erhållit finansiering från Svenska kulturfonden och Höijers donationsfond kunde projektet starta på hösten. Maria Turtschaninoff anställdes som författare och en sakkunniggrupp bestående av erfarna lärare samlades. Ett första utkast till manus blev klart i slutet av året. Projektet slutförs enligt planerna på våren 2010.

7 Allmän miljöpolitisk aktivitet

7.1 Ställningstaganden och utlåtanden

- 18.02.2009 Anmärkningar till justitieministeriet gällande utkast till vattenlagsproposition
- 02.03.2009 Utlåtande till Nylands miljöcentral om utkastet till förvaltningsplan för Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde fram till år 2015
- 02.03.2009 Utlåtande till Västra Finlands miljöcentral om utkastet till förvaltningsplan för Kumo älv-Skärgårdshavet-Bottenhavets vattenförvaltningsområde fram till år 2015

- 30.4.2009 Utlåtande till miljöministeriet gällande om förslag till ändringar i naturvårdslagen
- 04.05.2009 Utlåtande till miljöministeriet om förslag till komplettering av nätverket Natura 2000
- 05.05.2009 Utlåtande till Nylands miljöcentral om miljökonsekvensbeskrivningen för naturgasledningen i Östersjön, miljökonsekvensbedömningen inom den finska ekonomiska zonen
- 18.06.2009 Utlåtande till Arbets- och näringslivsministeriet om Fennovoima AB:s ansökan om principbeslut beträffande ett kärnkraftsverksprojekt
- 18.06.2009 Utlåtande till Arbets- och näringslivsministeriet om Fortum Power and Heat AB:s ansökan om principbeslut beträffande ett kärnkraftsverksprojekt
- 22.06.2009 Utlåtande till Ålands landskapsregering om utkastet till förvaltningsplan för avrinningsdistriktet Åland och utkast till åtgärdsprogram för Ålands kust-, yt- och grundvatten 2009-2015
- 11.08.2009 Anmärkning Nylands miljöcentral om MKB-program för torvutvinningsprojektet på Röjsjöområdet
- 18.08.2009 Begäran till Sydvästra Finlands miljöcentral att miljöcentralen skulle granska huruvida Omya Ab:s verksamhet i Finnby uppfyller miljötilståndet gällande bullerbegränsningar.
- 31.08.2009 Utlåtande till jord- och skogsbruksministeriet angående rapporten av styrgruppen som har utrett möjligheterna för att minska olägenheterna av sura sulfatmarker
- 31.08.2009 Brev till Kustens skogscentral om brist på information om Metso-programmet i skogscentralens rådgivning
- 30.09.2009 Utlåtande till Helsingfors stad om förslaget gällande främjande av fordon med låga utsläpp i Helsingfors
- 14.10.2009 Utlåtande till jord- och skogsbruksministeriet om utkastet till nationellt program för yrkesfisket 2015
- 28.10.2009 Utlåtande till Arbets- och näringslivsministeriet om inmatningstariffarbetsgruppens slutrapport
- 11.11.2009 Utlåtande till Ålands landskapsregering om den ombearbetade remissionen av åtgärdsprogrammet för de åländska vattnen
- 22.12.2009 Synpunkter till miljötilståndverket på ansökan om tillstånd enligt vattenlagen för anläggande av gasledningen mellan Ryssland och Tyskland på Finlands ekonomiska zon samt inledande av arbetena innan beslutet vunnit laga kraft

7.2 Arbetsgrupper och kommittéer

I början av året gjorde styrelsen en utvärdering av förbundets arbetsgruppsverksamhet. Det utmynnade bl.a. i preciserade riktlinjer för hur förbundets representanter skall

agera i arbetsgrupper. Natur och Miljös deltagande i arbetsgrupper koordinerades av verksamhetsledaren.

Under året har följande personer representerat förbundet i arbetsgrupper på regional och nationell nivå.

Arbetsgruppen för integrerad skötsel och användning av skärgårds- och kustområden
ordinarie Mattias Kanckos
suppleant Carl-Anders Lundberg

Arbetsgrupp för uppföljning av biodiversitetsstrategin
Bernt Nordman

Delegationen för bioteknik
ordinarie Kristina Lindström

Delegationen för stora rovdjur i Österbotten (endast på våren)
ordinarie Håkan Eklund, suppleant Tuija Warén

Delegationen för konsumentärenden
Ordinarie Kati Källmän
Suppleant Lotta Nummelin

Finlands IUCN-arbetsgrupp
Bernt Nordman

Förvaltningsrådet för oljeskyddsfonden
suppleant Camilla Strandberg-Panelius

Grön Flagg kommittén
Kajsa Rosqvist

Kommissionen för hållbar utveckling, utskottet för regionala och lokala frågor (APAJA)
ordinarie Lotta Nummelin
suppleant Renja Hakala

Kommittén för EU-ärenden
Bernt Nordman

Kvarkens världsarvsdelegation
ordinarie: Tom Gullberg, suppleant Renja Hakala

Samarbetsgrupp för Metso II i Österbotten

Ordinarie Ralf Wistbacka
Suppleant Bernt Nordman

Samarbetsgrupp för vattenvård, Sydvästra Finlands miljöcentral

ordinarie Katri Aarnio
suppleant Sture Österman

Samarbetsgrupp för vattenvård, Västra Finlands miljöcentral

ordinarie Vesa Heinonen
suppleant Leif Paulin

Siemenpuustiftelsens delegation

ordinarie Maria Aroluoma
suppleant Bernt Nordman

Skogsrådet för Kustens skogscentral

sektionen för sydkusten: Bernt Nordman
sektionen för Österbotten: Ralf Wistbacka
Styrelsen för Coalition Clean Baltic (CCB)
ordinarie Joanna Norkko
suppleant Mia Skog

Styrelsen för Ympäristöareena – Miljöarenan rf

Bernt Nordman
Lotta Nummelin

Styrelsen för Sällskapet för miljöfostran i Finland

Maria Aroluoma

VELMU-projektgruppen

ordinarie Kajsa Rosqvist
suppleant Lotta Nummelin

Övervakningsgruppen för Finlands Östersjöprogram

ordinarie Camilla Strandberg-Panelius

Österbottens förbunds samarbetsgrupp (MYR) för strukturfondsperioden 2007-2013

ordinarie Tom Gullberg
suppleant Kati Källman

7.3 Mediasynlighet

Natur och Miljö Natur och Miljös massmediala synlighet var fortfarande på god. Särskilt glädjande var att fler personer än tidigare uppträdde som förbundets språkrör i media.

7.4 Internationellt samarbete

Ordförande Christell Åström medverkade i de nordiska naturskyddsförbundens årliga träff, som hölls i Köpenhamn inför klimatkonferensen.

Bernt Nordman representerade Natur och Miljö på EEB:s årsmöte i Bryssel. Mikael Karlsson från Sverige återvaldes till ordförande. Nordman invaldes i EEB:s Scrutiny Committee. Jouni Nissinen fortsatte som Finlands representant i EEB:s styrelse.

8 Information

8.1 Finlands Natur

Tidningen Finlands Natur har en självständig ställning i förhållande till Natur och Miljö när det gäller officiella ställningstaganden och övrigt innehåll. Förbundet har dock egna medlemssidor för sin information om aktuell verksamhet och utlåtanden. Förbundets anställda och styrelsemedlemmar bidrar regelbundet med texter i tidningen. Vid sidan av chefredaktörens ledare kommenterar förbundets ordförande aktuella miljöfrågor i ett ledarstick.

8.1.1 Innehåll och form

Naturreportage med omfattande bildmaterial har varit det synligaste inslaget i Finlands Natur under 2009. Förutom att inspirera läsarna till egna naturupplevelser har många reportage även innehållit forskningsbaserad kunskap om ekologi och skyddsbehov för växt- och djurarter och naturområden.

Naturen i Svenskfinland har stått i fokus, men även reportage från övriga Finland och utlandet har regelbundet förekommit.

Tidningens miljörelaterade innehåll har omfattat ämnen såsom:

- Östersjöns och skärgårdsnaturens tillstånd, även undervattensnaturen
- förorening av hav och sjö (näringsämnen, miljögifter), åtgärder mot utsläpp
- hållbara lösningar på energiförsörjningsfrågan
- hoten från klimatförändringen
- riskerna för hälsa och miljö som elektromagnetisk strålning från modern trådlös teknologi innebär
- biologisk mångfald
- konsumentens miljöansvar

På Natur och Miljös medlemssidor har förbundet presenterat kommande verksamhet både i egen och lokalföreningarnas regi. Referat från olika medlemsevenemang har ingått regelbundet, liksom också förbundets officiella ställningstaganden. På medlemssidorna har speciellt barn- och ungdomsverksamheten fått mycket utrymme.

Barnsidan "Helgas hörna" har ingått i varje nummer, liksom även en kolumn och en naturtävling. De flesta nummer har också innehållit en avdelning med bokrecensioner.

I samband med att förbundet under året tog i bruk en ny grafisk profil utarbetades även en ny layout för Finlands Natur. Layouten följer den grafiska profilens riktlinjer och användes för första gången i nummer 3 av årgång 2009.

8.1.2 Personresurser

Magnus Östman har varit Finlands Naturs chefredaktör och enda heltidsanställda under året. Chefredaktören har skött planering av tidningens innehåll, kontakter till medarbetare och tryckeri, egen textproduktion, textredigering och ombrytning av tidningen.

Artiklar och bildmaterial har i huvudsak levererats av utomstående skribenter och fotografer, av vilka några fungerat som stadigvarande medarbetare som medverkat i varje nummer. Med hjälp av bl.a. dessa har tidningen erhållit inslag från Svensk-finlands olika regioner: lektor Ralf Carlsson har rapporterat från Åland, Hans Hästbacka från Österbotten och kolumnisten Nalle Valtiala från huvudstadsregionen och Åboland. Även några medarbetare i Sverige och Norge har medverkat regelbundet.

8.1.3 Annonsförsäljning, marknadsföring

Håkan Norrback har via sitt företag NKN Allservice fungerat som Finlands Naturs annonsförsäljare under 2009. De flesta annonser har varit små understödsannonser som ofta fyllt upp flera sidor i tidningen. Annonsintäkterna 2009 ökade med 4000 euro från föregående år och uppgick till sammanlagt 33700 euro.

Norrback har även per telefon bedrivit småskalig prenumerationsförsäljning riktat till annonsörerna i tidningen samt till prenumeranter vars prenumeration gått ut. En intern marknadsföring av nya prenumerationer per telefon har förekommit endast i liten utsträckning. Tidningens upplaga i slutet av året var 4000 exemplar.

Finlands Natur har fortsättningsvis marknadsförts genom utdelning av gratisexemplar vid Helsingfors bokmessa och andra lämpliga evenemang. Inför julen marknadsfördes tidningen som julklapp i bland annat Hufvudstadsbladet vilket resulterade i 80 prenumerationer.

8.1.4 Temahäfte

I nr 5/2009 av tidningen ingick en 24-sidig bilaga, temahäftet "Världens skogar – mer än bara virkesproducenter". I temahäftet behandlades hoten mot världens skogstillgångar speciellt ur u-ländernas synvinkel. Temahäftet innehöll artiklar om bl.a. ekologiskt och socioekonomiskt hållbart skogsbruk, skogarnas förmåga att dämpa klimat-

förändringen, ursprungsbefolkningens beroende av intakta skogar vs. internationella storbolags industriella skogsbruk samt konsumentens möjligheter att genom sina val gynna ett mer hållbart utnyttjande av skogarnas naturresurser.

Liksom under tidigare år togs ett särtryck av temahäftet. Under november skickades provexemplar ut till skolor (främst gymnasier, högstadier och fackskolor) tillsammans med en lärarhandledning och en serie elevarbetsuppgifter. Avsikten var att häftet skulle användas i undervisningen i ämnen som geografi, samhällskunskap och miljökunskap. Fram till och med slutet av året hade över 50 skolor beställt en eller flera klassuppsättningar av temahäftet.

Häftets texter skrevs i huvudsak av biologistuderande Vivi Bolin utgående från litteraturstudier och intervjuer med sakkunniga bland forskare, medborgaraktivister och miljötjänstemän. Bildmaterial erhöles bl.a. från FAO, Finlands Naturs arkiv och Siemenpuustiftelsen. Den sistnämnda bidrog även med en intervjubaserad artikel om ursprungsfolk i Indiens skogar. För temahäftets planering och textredigering stod Magnus Östman, medan layouten gjordes av Janne Nyström. Temahäftets produktion och distribution finansierades av utrikesministeriet.

8.2 Webben

Utvecklingen av Natur och Miljös hemsidor fortsatte enligt tidigare fastställda strategier. För serverutrymme och uppdateringsverktygstjänster stod fortfarande Kulturhuset AB. Förbundets anställda ansvarade för uppdatering av material gällande sina egna verksamhetsområden. Lotta Nummelin fungerade som koordinator för utvecklingen.

På hösten gjordes en visuell förnyelse, som byggde på Natur och Miljös nya grafiska profil. Natur och Miljös webbplatsform marknadsfördes till alla lokalföreningar. En förening beslöt att flytta sina sidor till Kulturhuset.

Diskussionsforumet hölls stängt för allmänheten, men utnyttjades i viss mån till intern diskussion om förbundets webbstrategi. Under hösten bereddes en ny webbstrategi, som godkändes av styrelsen på STM 6/09.

På våren grundades en Facebook-grupp för aktiva inom Natur och Miljö. Vid årets slut hade gruppen 250 medlemmar.

9 Marknadsföring

9.1 Ny grafisk profil

Förbundet lanserade i samband med årsmötet i maj en ny grafisk profil som framtagits i samarbete med marknadsföringsbyrån Dynamos formgivare Ilkka Kärkkäinen och Johannes Ekholm Design. Den nya grafiska profilen, som bland annat omfattar en ny logo, presenteras i en manual med klara riktlinjer för all grafisk kommunikation. En utgångspunkt för den nya grafiska profilen att förbundet inte använder andra logon för projekt

eller olika verksamhetsformer.

Målsättningen med den nya grafiska profilen är att skapa ett unikt, tydligt och bättre känt varumärke för förbundet, vilket skall ge förbundets verksamhet mera genomslagskraft och stöda medlemsvärvningen. Framtagandet av den grafiska profilen baserade sig på den marknadsföringsstrategi som förbundet framtog år 2008.

9.2 Medlemsvärvning

Förbundet bedrev endast i en liten utsträckning aktiv medlemsvärvning år 2009. På Förening 2009 i Vasa presenterade förbundet sin verksamhet på Vasa torg.

10 Medlemstjänster

10.1 Lokalföreningstjänster

Lokalföreningarna hade möjlighet att informera om sina utfärder i Finlands Natur och på förbundets hemsidor. Förbundet informerade om den verksamhet och service som är relevant för lokalföreningarna genom lokalföreningsbrevet som utkom sex gånger. Lokalföreningarna har under året kunnat utnyttja förbundets material vid olika evenemang. Natur och Miljö erbjöd liksom tidigare sina lokalföreningar medlemsregister-tjänster och skötte faktureringen av medlemsavgifterna.

Under året uppmärksammade förbundet flera jubilerande lokalföreningar: Lördagen den 3 oktober firade Ålands Natur och Miljö sitt 30 årsjubileum med seminarium och festmiddag. Seminariet blickade dels tillbaka på miljöarbetet under de gångna 30 åren och såg dels framåt på utvecklingen under de kommande åren. I slutet av seminariet gratulerade förbundsordförande Åström Ålands Natur och Miljö med tal och present. I seminariet och middagen deltog Cia Åström och Lotta Nummelin från förbundets sida. Carolina Silin representerade förbundet på Pargas naturskyddares jubileum.

10.2 Julförsäljning

Inför julen förmedlade förbundet Naturkalendern, som ges ut av Finlands Naturskyddsförbund.

11 Organisationen

11.1 Medlemskåren

Vi årets slut hade förbundet 3610 medlemmar. Medlemsantalet ökade således för femte året i följd. Den totala ökningen bestod av 25 direkt anslutna medlemmar. Antalet medlemmar som hör till förbundet genom lokalföreningarna hölls däremot konstant.

Antalet lokalföreningar (21) minskade med en när Pojo Natur gick ihop med Raseborgs Natur och Miljö. Antalet medlemskommuner (14) minskade med en i och med kommun-sammanslagningen av Dragsfjärd kommun och Västanfjärd kommun till Kimitoöns kommun. Antalet understödande organisationer (18) hölls konstant jämfört med föregående år.

Detaljerad medlemsstatistik finns i bilagorna 1 och 2.

11.2 Förbundsmötet

Förbundsmötet hölls i Mariehamn den 16 maj. Under båtresan från Åbo arrangerades ett seminarium om livsstil. Gästföreläsare var Gisela Linde, som höll ett inspirerande föredrag utgående från boken Lev Enklare.

Efter förbundsmötet hölls en trevlig festmiddag med Ålands Natur och Miljö som värdar. Innan färjan till fastlandet avgick på söndag kunde förbundsmötesdeltagarna ännu delta i en botanisk utfärd till Nåtös lövängar med Carl-Adam och Eva Haeggström som guider.

11.3 Styrelsen

Under perioden fram till förbundsmötet verkade följande personer i styrelsen:

Person, uppdrag	personlig suppleant
Christell Åström, förbundsordförande	
Jonas Biström, viceordförande	Carolina Silin
Torbjörn Björkman	Camilla Wikström
Kati Källman	Carl-Anders Lundberg
Kajsa Rosqvist	Kristina Lindström
Eva Sandberg-Kilpi	Peik Grönholm
Tessa Turtonen	Jan Åström

Under perioden efter förbundsmötet verkade följande personer i styrelsen:

Person, uppdrag	personlig suppleant	mandatperiod*
Christell Åström, förbundsordförande		2011
Jonas Biström, viceordförande	Carolina Silin	2011
Torbjörn Björkman	Dan Jansén	2012
Kati Källman	Carl-Anders Lundberg	2010
Kajsa Rosqvist	Kristina Lindström	2011
Eva Sandberg-Kilpi	Erika Lähde	2012
Tessa Turtonen	Jan Åström**	2010

*mandatperiod byter vid ordinarie förbundsmöte, som hålls i maj.

**Åströms mandatperiod går ut 2011

Styrelsen sammanträdde sex gånger under året enligt följande: 21-22.2 i Helsingfors, 4.4 i Helsingfors, 13.6 på Naturskolan Uttern i Sjundeå, 12.9 i Vasa, 24.10 i Helsingfors och 5.12 i Helsingfors.

Styrelsens arbetsutskott har sammanträtt mellan styrelsemötena. Arbetsutskottet har bl.a. behandlat personal- och ekonomiska frågor och berett revideringen av organisationsplanen. Arbetsutskottet har bestått av styrelsemedlemmarna Christell Åström (ordförande), Kajsa Rosqvist, Kati Källman och Tessa Turtonen samt från personalen Bernt Nordman och Fred Eklund.

11.4 Personal

11.4.1 Översikt

I början av året fastställde styrelsen en offentlig arbetsgivarpolicy, som bland annat klargör frågor kring arbetsvillkor och löner.

För första gången i förbundets historia avgick en anställd i pension. Kanslisekreterare Margareta Fagerstedt hade arbetat på Natur och Miljö i 14 år när hon slutade vid midsommar. Fagerstedt fick en liten alfågel i gips som minne av åren på Natur och Miljö. Som ny kanslisekreterare anställdes Madeleine Blomqvist.

Även inom miljöfostran skedde betydande förändringar i personalen under sommaren. Maria Aroluoma återvände i augusti efter två års moderskapsledighet till tjänsten som koordinator för barn- och ungdomsverksamhet. Naturskolläraren vid Naturskolan Uttern, Thea Salonen blev moderskapsledig början av september. Som hennes vikarie anställdes Anna Idman.

Natur och Miljö hade en civiltjänstgörare under en stor del av året. Linus Stråhlman tjänstgjorde till den 26.6 och Valter Sandell inledde sin tjänstgöring den 25.9.

Under året erbjöd Natur och Miljö praktikplats åt Emma Bäck (YH Novia) och Keith Smith (SVEPS).

11.4.2 Anställda under året

Maria Aroluoma	miljöfostrare 10.8-
Madeleine Blomqvist	kanslisekreterare 27.4-
Vivi Bolin	projektanställd
Emma Bäck	praktikant och projektanställd (4.5
Fred Eklund	ekonomichef
Margareta Fagerstedt	kanslisekreterare (-30.6)
Renja Hakala	naturskollärare
Ha Hoang	projektanställd (23.6-31.8)
Anna Idman	naturskollärare (12.8-)

Fredrik Ingman	kanslihjälp (Arbete med stöd)
Bernt Nordman	verksamhetsledare
Lotta Nummelin	miljövårdschef
Julia Nyström	naturskollärarysistent (4-31.5)
Sandra Nyholm	koordinator för barn- och ungdomsverksamhet (-30.6)
Thea Salonen	naturskollärare (moderskapsledig från augusti)
Valter Sandell	civiltjänstgörare (21.9-)
Linus Stråhlman	civiltjänstgörare (-26.6)
Jessica Suni	projektkoordinator för Miljöaktionsdagarna (31.8-30.10)
Maria Turtschaninoff	projektanställd på deltid (10.9-)
Magnus Östman	chefredaktör

11.4.3 Särskilda aktiviteter

Arbetshandledningen, som inleddes hösten 2008 fortsatte under hela vårterminen under ledning av Ann-Charlotte Kjerulf, som drog såväl gruppträffar som individuell arbetshandledning. En utvärdering och uppföljning hölls i december.

Personalen åkte på en tvådagars utfärd till Vasa den 3-4 juni. Detta var första gången som den traditionella sommarfesten ordnades som en längre utfärd. Av de nuvarande anställda var endast Lotta Hagman förhindrad att delta. Maria Aroluoma var inbjuden, men kunde inte delta. På programmet på lördag fanns bl.a. ett besök till TerraNova, naturstigen på Sommarö fort, en båtfärd i Kvarkens skärgård samt middag och övernattnings på Finngrundet. På torsdag hölls den sista grupparbetshandledningen. Utfärden var lyckad och uppskattades av personalen.

Den traditionella julfesten för anställda arrangerades den 16.12. Efter en stunds skridskoåkning åtnjöt en middag på restaurang Fez.

11.4.4 Arbetsutrymmen och -utrustning

Under året skedde inga betydande förändringar. Kansliutrymmena på Annegatan 26 i Helsingfors var i effektivt bruk.

Hysesvärden sade upp hyresavtalet för Kvarkens naturskolas kontorsutrymmen i Academill. Kontoret flyttades tillfälligt till naturskolläraren Renja Hakalas hem.

På hösten tog förbundet i bruk en ny telefonväxel, som endast har mobila anslutningar.

11.4.5 Personalförmåner

Förbundet erbjöd de anställda skattefria förmåner i form av företagshälsovård, lunchsedlar, motions- och kultursedlar samt personalbiljett. Från och med april bytte Natur och Miljö producent av arbetshälsovårdstjänster från Helsingfors stads arbetshälsovård till Mehiläinen.

11.5 Naturvårdsdiplomet

Natur och Miljö gav årets Naturvårdsdiplom till arbetsgruppen bakom miljöpjäsen EKO-Trippen. Arbetsgruppen består av producent och skådespelare Åsa Nybo, producent och skådespelare Max Bremer, skådespelare Nina Kaipainen, musiker Kaarle Manila, dramaturg Anders Slotte, ljusdesigner Mari Agge, ljus tekniker Mirva Jantunen, scenograf Karmo Mende, hemsida Fredrik Willberg, illustrationer Sam Huber, faktaexpert och utställningsplanerare Emilia Runeberg, och regissör Joakim Groth. EKO-trippen hade premiär i september 2008 och har visats för drygt 3000 skolelever. Pjäsen behandlar svåra frågor om människans förhållande till naturen och den katastrofala klimatförändringen.

11.6 Skärgårdsfonden

Skärgårdsfonden bedrev inte aktiv verksamhet under året och inga understöd utbetalades. Skärgårdsfondens ekonomiska resultat år 2009 var ett överskott på 1 573 € och i slutet av året var fondens egna kapital 29 125 €.

12 Ekonomi

12.1 Översikt

Natur och Miljös ekonomi har hållits stabil. Förbundets ekonomi är god och det egna kapitalets storlek är tillfredsställande.

Förbundets intäktssida och kostnadsbild ändrades inte nämnvärt år 2009 jämfört med året innan. På intäktssidan steg förbundets deltagar- och besöksintäkter med 3 000 € och annonsintäkter med 4 000 €, medan prenumerationsintäkterna sjönk med 7 000 €. Bidragsintäkterna minskade med 30 000 €, vilket främst berodde på att förbundet år 2008 erhöll Nylands Nations Stora Pris på 25 000 €. Statsbidraget på 134 000 € och förbundets medlemsintäkter på 82 000 € hölls konstant.

På utgiftssidan ökade personalkostnaderna med 6 000 € till följd av moderskapsledigheter. De övriga kostnaderna minskade dock med 30 000 € i och med lägre publicerings-, rese- och administrativa kostnader. Att kostnaderna minskade var delvis ett resultat av att förbundet i slutet av år 2009 följde ett sparprogram där resor och nyinvesteringar undveks.

Natur och Miljös ekonomiska resultat år 2009 visar ett underskott på 10130,62 €, vilket var i linje med styrelsens önskemål.

12.1 Bidrag och understöd

Bidrag beviljade för specifika ändamål är alltjämt den allmännaste formen av finansiering. Dessa bidrag är av avgörande betydelse i synnerhet för förbundets barn- och ungdomsverksamhet. De allmänna verksamhetsbidragen utgör den nödvändiga stom-

men i verksamheten eftersom de beviljade bidragen för specifika ändamål sällan helt täcker kostnaderna. För förbundets del är de allmänna verksamhetsbidragen tacksamma eftersom förbundet då kan prioritera till vilka projekt eller vilken verksamhet bidragen används.

För sin verksamhet och för olika projekt har Natur och Miljö år 2009 erhållit följande understöd:

Allmänt verksamhetsbidrag har erhållits av Anna och Karl Eklund stiftelse, Konstsamfundet, Svenska folkskolans vänner, Svenska kulturfonden och William Thurings stiftelse.

Barn- och ungdomsverksamheten erhöll bidrag av Aktiastiftelsen i Korsholm, Bergsrådet R. Erik Serlachius stiftelse, Bergsrådsinnan Sophie von Julins stiftelse, Helsingfors stads miljönämnd, KulturÖsterbotten, Sjundeå kommun, Sparbanksstiftelsen i Helsingfors, Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne, Stiftelsen Martha och Albin Löfgrens kulturfond, Stiftelsen Pro Juventute Nostra, Svensk-Österbottniska samfundet, Undervisningsministeriet och Utbildningsstyrelsen.

Finlands Natur fick bidrag från Konstsamfundet, Undervisningsministeriet och William Thurings stiftelse. Därtill gav utrikesministeriet bidrag för produktion och utgivning av årets temahäfte "Världens skogar – mer än virkesproducenter".

Utöver ovannämnda bidrag har förbundet erhållit understöd av ett flertal privata personer genom donationer, bidrag och testamenten. Förbundets faddrar har understött förbundets verksamhet med en totalsumma på 1 404 €. Till faddersystemet hörde vid årets slut tolv personer vilka understödde följande verksamhetsområden: biologisk mångfald, temat Levande Hav och Natur och Miljös allmänna verksamhet. Förbundet erhöll år 2009 ett testamente på 1 000 €.

Natur och Miljö tackar hjärtligt för alla understöd och bidrag som erhållits under året och som gjort det möjligt att bedriva verksamheten!

Bilaga 1

Medlemsorganisationer

Understödjande medlemsorganisationer

Dendriticum r.f.
 Finlands svenska lärarförbund
 Finlands svenska Marthaförbund
 Finlands svenska scouter
 Finlands Svenska Skolungdomsförbund
 Gennarbyvikens fiskevårdsförening
 Håll skärgården ren
 Krogars vattenskyddsförening
 Nordenskiöld-samfundet i Finland
 Nothamn Ab
 Nylands fiskarförbund
 Nylands Miljövårdsdistrikt
 Pellinge hembygdsförening
 Svensk Ungdom
 Svenska folkskolans vänner
 Svenska naturvetarklubben
 Västra Nylands folkhögskola
 Åbo Nation

Totalt 18 st

Medlemskommuner

Raseborgs stad
 Grankulla stad
 Hangö stad
 Ingå kommun
 Jakobstad stad
 Kimitoöns kommun
 Korsholm kommun
 Kronoby kommun
 Kyrkslätt kommun
 Larsmo kommun
 Liljendal kommun
 Nykarleby stad
 Oravais kommun
 Sjundeå kommun

Totalt 14 st

Bilaga 2

Personmedlemsantal

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Esbo miljöförening	47	45	40	38	40	44	46	49	52
Grankulla miljöförening	58	61	58	62	60	59	64	64	60
Hangö miljöförening	31	32	32	32	33	34	33	32	28
Helsingfors naturskyddsförening	133	134	130	113	126	136	149	140	144
Ingå-Sjundeå miljöförening	122	125	120	112	102	106	107	104	100
Jakobstadsnejdens Natur	148	136	127	116	104	105	104	97	101
Kimitoöns Natur	41	44	53	52	52	56	59	57	59
Kyrkslätt miljöförening	18	25	12	10	11	11	11	11	10
Kyrksläotts Natur och Miljö			53	81	78	99	100	98	104
Malaxnejdens naturförening	39	38	41	58	34	38	38	41	39
Oravaisnejdens naturvetarklubb	59	51	52	45	34	32	31	34	32
Pargas Naturskyddsförening	59	65	66	62	55	58	60	60	61
Pojo Natur *	2	2	3	5	5	5	5	4	
Raseborgs Natur och Miljö	191	182	182	168	173	184	174	171	181
Sibbo Naturskyddare	166	138	137	130	126	123	124	129	127
Svartbäckbygdens Naturskyddsförening	3	4	3	2	3	3	3	5	6
Svartådalens miljöförening	8	9	9	7	9	10	9	8	8
Sydbottens Natur och Miljö	81	75	73	73	66	69	67	69	66
Vasa miljöförening	111	103	101	97	89	95	95	92	97
Västkustens miljösamfund *	1	1							
Åbonejdens Natur	150	135	126	123	120	121	121	117	113
Ö.Nyl. Fågel- och Naturskyddsf.	82	80	78	74	71	72	70	75	74
Ålands Natur och Miljö	211	215	204	190	177	187	188	190	185
Lokalföreningsanslutna totalt	1761	1700	1700	1650	1568	1647	1658	1647	1647
Natur och Ungdom**	61	64							
NoM enskilda medlemmar	1977	1872	1867	1736	1862	1886	1885	1925	1950
Ständiga medlemmar 15		15	15	15	15	15	15	13	13
Stipendiemedlemmar***			46	71	94				
Totalt medlemstal	3814	3651	3628	3472	3539	3548	3558	3585	3610

* Västkustens miljöförening upplöstes 2002. Pojo Natur gick samman med Raseborgs Natur och Miljö 2009

** Natur och Ungdoms medlemmar inkluderades som ungdomsmedlemmar år 2003. Antalet ungdomsmedlemmar år 2003 var 46 stycken.

*** Natur och Miljö beslöt år 2006 att inte längre dela ut stipendiemedlemskap. I stället för medlemskap ges en stipendioprenumeration på tidskriften Finlands Natur.

I förbundets medlemsantal ingår 110 medlemmar som betalar en ungdomsmedlemsavgift samt 907 medlemmar som hör till 346 familjer som betalar en familjemedlemsavgift. I medlemstalen ovan ingår de medlemmar som har erlagt medlemsavgiften för år 2009.

Natur och Miljö

telefon (09) 6122 290

e-post nom@naturochmiljo.fi

www.naturochmiljo.fi